

jeligét, Széchenyi e szavait: Jogom van Magyarország fölött tanárkodnom...

Vegye kezébe minden tanár és minden tanító, különösen pedig minden népművelő a két könyv valamelyikét, vigye Széchenyit tanítványai és a nép közé, olvassa, olvastassa és magyarázza életét, tetteit és gondolatait. Építsen aranyhidat a rideg önzés, a pártoskodás, a tudatlanság és elmaradottság világából Széchenyi eszményi keresztény, szociális és magyar világába!

Quint József.

Dr. Petri Pál: Az óvónőképzés reformja. (Megjelent a Néptanítók Lapja 1926. évi 43—46. számában és különlenyomatban.)

A szerző külföldi tanulmányútjáról való beszámolójában nemcsak Ausztria, Svájc, Franciaország és Németország kisededóvínak szervezetéről és óvónőképzésének mai rendjéről tájékoztat, hanem a magyar kultúrpolitikus nézőszögéből is elemzi tapasztalatait és pedagógiai reflexiókat fűz a látot-takhoz.

A bécsi óvodákban különösen az egészségápolás és testedzés tudatos alkalmazását, a nagyszerű építkezéseket és a mintaszerű felszerelést emeli ki, de megállapítja, hogy a pedagógiai munka szempontjából semmi meglepő újítást nem látott. A Fröbel- és Montessori-rendszer kombinációját alkalmazták és bizonyos radikalizmussal kiélezik a materiális elemeket.

Genfben Claparède tanítványainak munkáját, a lélektanilag megalapozott kisededóvást, a népiskolába fokozatos átmenettel bekapcsolódó előzetes osztályokat és az óvónők által készített felszerelést méltatja különös figyelemre. Minthogy a svájci kisededóvó szerves kapcsolatban áll az iskolával, élénk tárja a genfi kanton egész iskolai rendszerét s beilleszti a kisededóvást a közoktatásügyi szervezetbe. Helyes pedagógiai érzékkel bírálja az iskolai oktatás túlkorai megkezdését. A mi népoktatási rendszerünk igazolását látja abban, hogy a 4—7 éves korig tartó kisededóvás utolsó évét (6—7) a svájciak is kötelezővé tették és ebben az évben iskolai alapismereteket is tanítanak.

A párizsi kisededóvás jellemzésének háttéréből kibontakozik az egész francia tanügyi közigazgatás világosan vázolt képe. A kisededóvást iskolásnak mondja, melyen nem látszik meg a gyermektanulmányi eredmények gyakorlati alkalmazása. A szociális szükségletek kielégítése sem olyan határozott, mint a napközi otthonokkal rendelkező bécsi, ú. n. népóvókban. Az iskolák falain mindenütt látható hazafias képek és emléktáblák megdöbbantották a szerző magyar szívét. A francia gloire fénye áttörte annak a pedagógiai pacifizmusnak kódét, mellyel sokan takargatni szeretnek a trianoni igazságtalanságot. Onnan a Szajna partjáról írja szerzőnk: „*Csak helyeselhetem azt, hogy az óvoda és iskola nem lankadó lelkesedéssel törekszik a gyermek lelkében sarjadzó nemzeti érzés kivirágztatására, ápolására és erősítésére.*”

Német földön a düsseldorfi „Gesolei“, a nagyszabású egészségügyi, testnevelési és szociális kiállítás tanulságai alapján a szerző világos áttekintést nyújt a gyermekek gazdasági, társadalmi, egészségügyi és neve-

lői gondozásáról és ezeknek a munkáknak a végrehajtására létesített intézményekről, valamint azoknak egymáshoz való viszonyáról. Ezzel a kisdedóvást beállítja a nemzet jövőjéről való gondoskodásnak sokféle feladata közé. A berlini Pestalozzi-Fröbel-Haus-I. ismertetésével kapcsolatban pedig megismerkedünk a kis gyermek pedagógiai gondozásának gazdagon differenciált formáival. Minthogy az életszükségleteknek megfelelőleg alakulnak a különféle nevelői munkakörök, munkásaik sem foglalhatók egy kategóriába. A népiskola nyolc osztályát végzett, 1—2 évi gyakorlati kiképzés után felszabaduló *csecsemő- és kisgyermekápolónő*, *Fröbel-gondozónő*, a hatosztályú középfokú iskola után 1—2 éves képzőt végzett *kisdedóvónő* és *napközi otthon-felügyelőnő* és az ezenfelül még 1 éves tanfolyamot végzett *ifjúsági vezetőnő* mind változatai a mi óvónőnknek. Itt nem az akadémiai fokot keresik, hanem az élet szükségleteit akarják kielégíteni, azért Németországban az említetteken kívül még gazdasági és jóléti gondozónők kiképzésével is foglalkoznak.

Szerzőnk mint gyakorlati kultúrpolitikus tanulmányútján nemcsak megnézett és látott igen sokat, beszámolójában nemcsak kritizálta és rendszerbe foglalta tapasztalatait, hanem hazai viszonyainkra alkalmazott programot is ad, mely a kisgyermek-nevelés lényegének rövid, klasszikus foglalata.

Mostoha viszonyaink között egyelőre egyedül a kisdedóvónőképzésnek kell a fiatal lányokat a külföld már elkülönült hivatásaira előkészíteni. Ennek érdekében a szerző a Közoktatási Tanács által elkészített új tantervet különösen egészségügyi, szociális és gyakorlati szempontból revízió alá vette és egy negyedik, tisztán gyakorlati évvel egészítette ki. Ezzel nagy lépéssel vitte előbbre a képzést.

A kisdedóvóktól pedig megkívánja, hogy a jövőben ne az iskolát, hanem a családot és az otthonot utánozzák. Az iskolai berendezés helyett családi berendezést kíván. Az iskolaszerű fegyelmzés, beszédgyakorlatok és foglalkozások helyett a családi élet közvetlenségét, a háztartási munkákat, a kedélyképzést és a játékot kívánja, a boltból vásárolt játék és felszerelés helyett pedig a saját készítményű vagy az óvónő által készített tárgyakat. A merev órabeosztás helyett a családi élet időbeosztását ajánlja. A gyermek a kisdedóvóban mosdási, fürdési, alvási, pihenési alkalmat és étkezést is kaphasson, egyszerre második otthon, mely reggeltől-estig nyitva álljon számára. Ezért egy óvónőre 30—40 gyermeknél több ne jusson és három csoport gyermek mellett legalább két óvónő legyen.

Fordítsunk nagyobb gondot „a fizikum erősítésére, az ákarat megacélozására, a kedély nemesttésére és akkor az értelmi nevelés nehéz feladatait is sokkal könnyebben megoldhatjuk“. Ezzel a buzdítással, mely egyszerre világos célkitűzés is, zárja a szerző értékes, tanulságos jelentését. Reméljük, intő szavának lesz fogantatja. A működő óvónők megértik a felszólítást, az új szellemben nevelt fiatalok pedig majd továbbfejlesztik a helyes alapon megkezdett munkát.

Quint József.